

ФІНАНСИ ТА ІНВЕСТИЦІЙНО – БУДІВЕЛЬНА ДІЯЛЬНІСТЬ

УДК 35.336.711

АДМІНІСТРАТИВНИЙ РЕСУРС ПРИ ЗАБЕЗПЕЧЕННІ КОНКУРЕНТНИХ ПОЗИЦІЙ БАНКІВ З ДЕРЖАВНИМ КАПІТАЛОМ

Лехіцький А.І.

Національна академія управління

В статті впорядковано процеси використання адміністративного ресурсу при входженні державного капіталу до банків та в ході альтернативних засад регуляторної політики. Виділено учасників практичної імплементація інструментів адміністративного ресурсу по збільшенню позицій банків з державним капіталом на ринку та суб'єкти господарювання які мають безпосереднє відношення до цього. Встановлено рівні впливу на діяльність банків за рядом факторів регулювання державою банківського сектору. Описано процес інтеграції банків з державою у контексті ризиковості та ключових правил здійснення регулювання банківського сектору фінансової системи за типом взаємозв'язків та в залежності від характеру подій на макрорівні. Було представлено передумови використання адміністративного ресурсу та сфери впливу в рамках імплементації державного капіталу у банківський сектор, які на нашу думку мають ознаки набуття подальшого розвитку та науково-практичного застосування.

Ключові слова: інтеграція, взаємовідносини, державний капітал банків, адміністративний ресурс, державні підприємства, капітал, ресурси, державне регулювання, складові регуляторної політики

UDC 35.336.711

ADMINISTRATIVE RESOURCE AS PROVISION OF COMPETITIVE POSITIONS FOR BANKS WITH STATE CAPITAL

Lehitskyi A.

National academy of management

The article describes the processes of administrative resource usage within state capital to bank's interaction in the course of alternative regulatory policy. The participants of practical implementation according to the administrative resources tools were allocated in order to increase banks' position due to the state capital in the market and business entities. The level of influence of the number of factors of banking sector state governance on the banks' activity has been determined. The process of banks' integration with the state capital in the context of riskiness and key rules for the regulation in banking sector by the type of interconnections and depending on the

events' nature on macro level was described. The preconditions of the administrative resource usage and the sphere of influence within the framework of state capital's implementation in banking sector, which in our opinion have signed the further development and scientific application, were presented.

Keywords: integration, interrelations, state capital of banks, administrative resource, state enterprises, capital, resources, state regulation, components of regulatory policy.

Актуальність проблеми. Сучасна роль та інструментарій держави в рамках розбудови антикризової стратегії банків та формування ланки установ з державним банківським капіталом (ДБК) полягає в активізації клієнтських потоків, корегуванні фінансової паніки на ринку яка безпосередньо впливатиме на фінансову стійкість держави, її національної валюти та політичної нестабільності. Індивідуальність ситуацій інтеграції, примусового входження а підтримки державного капіталу стосовно банківського сектору носить унікальний характер взаємовідносин, який має бути описано і удосконалено у відповідності до оновлення ринкових обставин. На нашу думку серед існуючих банків з ДБК існує загроза отримання прямих субсидій для фінансування цільових секторів економіки без адекватного обґрунтування. Задана методика може бути ефективною у випадках коли послідконтрольні заходи є недостатніми для забезпечення умов стійкості державних цільових програм а корпоративні клієнти можуть розмивати активи.

Аналіз останніх наукових досліджень. Питання регулювання банківського сектору та інтеграції державного капіталу у банківську систему досліджували такі науковці як Г. Азаренкова, А. Мазаракі, Л. Дідківська, Т. Васильєва, А. Череп, А. Осадчук, К. Петренко, С. Леонов, Б. Самородов, О. Тридід, М. Гойхман, В. Коваленко, Р. Тиркало, С. Хвалінський та інші.

Проте на сьогоднішній день не впорядкованим лишаються правила застосування адміністративного ресурсу в діяльності банків з державним капіталом, оновлення принципів та факторів впливу на ефективну бізнес-модель. Потребує систематизація учасників процесу практичної імплементації та суб'єкти господарювання, як елементу інструментів адміністративного ресурсу при збільшенні частки ринку та клієнтських позицій банків з державним капіталом на ринку.

Метою роботи є впорядкування процесів використання адміністративного ресурсу в рамках входження державного капіталу до банка та в ході засад регуляторної політики за банківським сектором.

Викладення основного матеріалу дослідження. Учасниками практичної імплементація інструментів адміністративного ресурсу по збільшенню позицій ДБК на ринку є наступні суб'єкти господарювання та фінансових відносин:

- державні підприємства та корпорації прозорість потоків яких та контролінг за використанням бюджетних коштів більш ефективно моніторити через банки з ДБК;

- процес освоєння бюджетних коштів та їх надійність зберігання, що не може бути забезпечена у приватних комерційних банках [2];

- реалізація стратегічних програм фінансування для соціально незахищених верств населення, підтримка галузей економіки за класифікатором потреб складових бюджетної політики;

- об'єднання тимчасово вільних ресурсів фізичних та юридичних осіб з метою перерозподілу в інтересах державних стратегічних програм та цілісного комплексу контролінгу за фінансовими потоками;

- реалізація державних цінних паперів та інших продуктів через встановлені банки з ДБК з виділенням орієнтирів продаж за територіальним розподілом, збору аналітичних даних щодо потенційних резервів платоспроможності з боку населення[1].

Таким чином набір учасників та взаємовідносин для потенційного розвитку банківського сектору з ДБК є досить широким та таким що може консолідувати суспільство в наборі властивостей забезпечення платоспроможності та стабільності середовища.

За результатами аналізу наукових напрацювань зауважимо, що важливу роль і вплив на діяльність банків з ДБК впливають фактори та регулювання державою банківського сектору зображені на рис. 1.

Концентрація ДБК є ключовою умовою прогнозованості розширеного інвестиційного кредитування за стратегічними програмами державної доктрини, забезпечених адміністративним ресурсом, так як на практиці змусити приватну організацію інвестувати в той чи інший проект немає ні юридичного ані процесуально-регуляторного інструментарію. При цьому на сьогодні в основотворчу роль відіграє інтеграція слабких програмних банків між собою, об'єднаних цільовою фінансовою програмою з вільним доступом до неї представників малого та середнього бізнесу в узгодженні з мотиваторами реального секторів економіки а не його концентрації в рамках олігархічних групах [1,6].

*Рис. 1 Класифікація державного регулювання банківської системи
Складено автором на основі [5,8]*

Стабілізація банку з ДБК в рамках реінжинірингу при використанні адміністративного ресурсу не може бути ефективною у разі якщо:

- було неодноразово порушено базові нормативи НБУ у середньостроковому періоді;
- системні порушення фінансового моніторингу та забезпечення основної діяльності фіктивному підприємництву;
- збільшення інсайдерських або субстандартних позик після отримання коштів в рамках стабілізаційних позик банком;
- спостерігається системне невиконання зобов'язань по фізичним особам, своєчасність задоволення банківських платежів засобами СЕП та черговість звітування форм і аналітики перед НБУ;
- касові розриви в банку або фіктивна наявність грошових коштів у його касових вузлах та на балансі;

Проте остання умова може бути поясненою значними обсягами операцій вітчизняних банків з пов'язаними особами (без визначення таких пов'язаних осіб як інсайдерів та з фактичним порушенням вимог НБУ щодо операцій з інсайдерами) [10].

Розвиток відносин у форматі «банк-генератор ДБК - клієнт» у вітчизняній практиці є найбільш вигідним саме для клієнтів, оскільки держава по суті хеджує їх потенційні ризики виводячи бруто активи, фіксує диспозицію акціонерів і продовжує сталий розвиток установи у довгостроковій перспективі. Даний процес можливо охарактеризувати

поєднанням практичної психології населення та його впливу на стратегічні рішення інституціональних органів в рамках вимушеної підтримки, капіталізації, рекапіталізації, стабілізаційних позик та міжвідомчих угод.

Під час вивчення змісту державної політики щодо регулювання банків важливим є своєчасно позначити дані на рис. 2. основні складові, які впливають безпосередньо на стабільну діяльність банківського сектору та докорінно відрізняються від ринкових модифікованих продуктів.

*Рис. 2. Регулювання політики держави з використанням адміністративного ресурсу
Складено автором на основі [1,8]*

Інтеграція банків у ДБК дуже ризиковий процес, саме через невизначеність та непрозорість реального стану справ приймаючого банку. Зазвичай кредитування реального сектору в банках провадилось за рахунок ДБК, а основні ризики полягають у відокремлення фінансово-промислових груп від розподілу коштів [3].

Можемо додати, що без врахування особливостей державного регулювання банківської системи для банків з ДБК (при набутті або у процесі прийняття рішення), не є можливим здійснення класичних операцій які приймає ринок, тому ступінь відсталості ДБК у питаннях технологічності, модифікації банківських продуктів у бік лояльності є більш вразливим. Швидкість прийняття рішень щодо імплементації в промислову діяльність програм регулювання технічних процесів по окремим операціям та зобов'язанням банків є різною для банків з ДБК –

які сприймають інформацію не аналізуючи та апробуючи процеси насправді, та комерційного масиву банків – які в рамках перехідного періоду отримують аналітичні дані, реакцію з боку ринку, детермінації ризиків та неврахованих аспектів з боку програмно-технічного забезпечення. Індивідуальність кореневих положень та процесуальних змін в наборі класичних банківських операцій по різному сприймається банком з ДБК та приватною установою [9].

Наприклад, банки з іноземними інвестиціями, материнські компанії яких є більш розвиненими в історичному аспекті та технологіях, не завжди сприймають зміни регулятора НБУ або преференції надані у відкритій формі банків з ДБК виконуючи наступні процеси:

- звернення до асоціативних органів з метою роз'яснення нововведень регулятора;

- звернення до регулятора з метою адаптації та письмових роз'яснень щодо промислового провадження;

- звернення до антимонопольного комітету за фактом обґрунтування створених нерівномірних умов для забезпечення вільної ринкової конкуренції;

- проведення судових слухань щодо порушень ефективності технологічних процесів та відповідності альтернативних конституційним засадам [4,7].

У ході досліджень взаємозв'язків між різними типами норм регулювання діяльності банків з боку держави, сконцентруємо увагу на правилах встановлених для здійснення регулювання банків державою в системі антикризового менеджменту, котрі зображені на рис. 3.

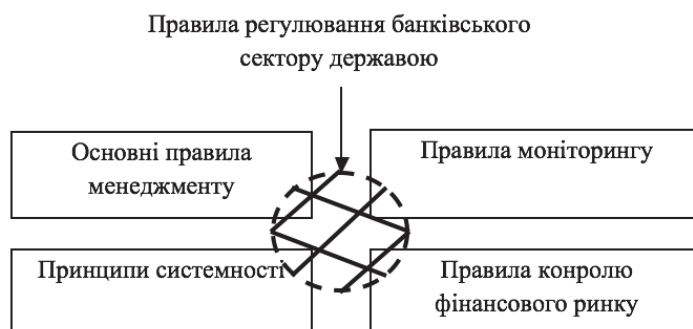

Рис. 3. Ключові правила здійснення регулювання банківського сектору фінансової системи

Складено автором на основі [5]

Типи взаємозв'язків банківської системи з ДБК порівнюються в залежності від характеру подій, що склалися на ринку в поточний момент

та обставини діяльності банку, зведені за довгостроковий період діяльності конкретного банку.

У якості прикладу можна розглянути проблематику з ПАТ «Приватбанку» протягом 2015-2017 років, який використовував роздрібний банкінг – як іміджеву складову, при тому що корпоративний банкінг – був непрозорий, з підвищеним рівнем інсайдерських позик, який на 70 % здійснював вплив на платоспроможність банку. Таким чином, ефективність входження держави у банк не була підтверджена з фінансової точки зору, а скоріш рішення приймалося на фоні політичної кризи, інфляційних та курсових очікувань сбоїв та нестабільної ситуації на сході України. Даній проблемі передувало порушення правил фінансового контролю протягом 2013-2016 років, коли недостатньо чітко відслідковувалося цільове використання коштів за рефінансуванням та стабілізаційними кредитами[2].

Проаналізувавши практичну імплементацію ДБК у комерційний банківський сектор, потребують імплементацію новинних моделей розвитку як для забезпеченню клієнтського спокою так і основного інвестора і бенефіціара заходів – державного бюджету.

Висновки. Встановлено, що при оптимальному розвитку подій на рівні регулятора необхідно вводити контрзаходи із зловживання бюджетними коштами з метою їх виводу із ринку в обособлених ситуаціях, коли особи погоджені НБУ та контролери банку доводять його до банкрутства. В рамках дослідження було впорядковано процеси використання адміністративного ресурсу при входженні державного капіталу до банків та в ході альтернативних засад регуляторної політики. Виділено учасників практичної імплементація інструментів адміністративного ресурсу по збільшенню позицій банків з державним капіталом на ринку та суб'єкти господарювання які мають безпосереднє відношення до цього. У ході аналізу взаємозв'язків процесу інтеграції банків з державним сектором були встановлені рівні впливу на діяльність установ за рядом факторів державного регулювання. Описано процес інтеграції банків з державою у контексті ризиковості та ключових правил здійснення регулювання банківського сектору фінансової системи за типом взаємозв'язків та в залежності від характеру подій на макрорівні. Сформовано передумови використання адміністративного ресурсу та перерозподілено сфери впливу в рамках імплементації державного

капіталу у банківський сектор, які на нашу думку мають науково-практичну цінність.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ:

1. Гірняк В.В. Управління процесами оптимізації структури капіталу банку : [монографія] / В.В. Гірняк, Н.В. Дунас ; Львів. ін-т банк. справи Ун-ту банк. справи Нац. банку України (м. Київ). – Львів : ЛІБС УБС НБУ, 2014. – 231 с.
2. Гойхман М.І. Складові формування загальної концепції регулювання вітчизняної банківської системи / О. М. Тридід, Н. П. Погореленко, М. І. Гойхман // Вісник Університету банківської справи Національного банку України. - 2014. - № 2. - С. 127–131.
3. Дідкіська Л.І., Головка Л.С. Державн регулювання економіки: Навч. Посіб. – К.: Знання-Прес, 2010. – 209 с.
4. Кравчук І. С. Діяльність банків у сфері мезонінного фінансування / І. С. Кравчук // Проблеми економіки. - 2014. - № 2. - С. 290-295.
5. Мазаракі А.А. Державне фінансове регулювання економічних перетворень : монографія / [І. Я. Чугунов та ін.] ; за заг. ред. д-ра екон. наук, проф., акад. НАПН України А. А. Мазаракі ; Київ. нац. торг.-екон. ун-т. - Київ : КНТЕУ, 2015. - 375 с.
6. Осадчук А. І. Обґрунтування стратегії забезпечення міжнародної конкурентоспроможності в сфері експортної діяльності підприємства / А. І. Осадчук // Управління розвитком. — 2015. — С. 101–106.
7. Петренко К. В. Регулювання банківської системи України // Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка Серія “Економіка”. Вип. 47– 2011.- С.54-56.
8. Тиркало Р.І. Капіталізація банківської системи України: сучасний стан, проблеми, шляхи та перспективи зростання: [монографія] / Р.І. Тиркало, Н.М. Ткачук; Терноп. нац. екон. ун-т. – Т. : ТНЕУ, 2010. – 328 с.
9. Череп А. В. Комунальний банк як інвестиційна складова соціально-економічного розвитку територіальних громад / А. В. Череп, С. О. Осипенко // Бізнес Інформ. - 2015. - № 11. - С. 314-319.
10. Хвалінський С.О. Основні індикатори-предвісники банківських криз в транзитивних економіках / С.О. Хвалінський // Формування ринкової економіки: збірник наукових праць. Спеціальний випуск: Державне антикризове управління національною економікою: світовий досвід та проблеми в Україні. – К.: КНЕУ, 2010. – С. 283-287.